

Utbildningsinspektion i Hogstorps skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Hogstorps skola och besökt skolan den 5 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades elever, personal, rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Skolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	14
Grundskola	99

Källa: uppgifter från skolans rektor.

Hogstorps skola är belägen drygt en mil från Uddevalla centrum. Skolan är fem år gammal och är vackert belägen med närhet till naturen. De flesta eleverna åker skolskjuts eftersom upptagningsområdet är stort. I skolan finns få elever med annat modersmål än svenska. Läsåret 2007/08 är eleverna organiserade i en förskoleklass, en klass med vardera årskurserna 1–3, en klass med årskurserna 4 och 5 och en klass med årskurserna 5 och 6. Fritidshemmet är uppdelat på tre avdelningar som är integrerade i skolan. Denna verksamhet bedöms i en särskild rapport.

Hogstorps skola tillhör området Herrestad–Centrala i Uddevalla kommun. Områdets skola för årskurserna 7–9 är Norgårdens skolan.

Bedömningar

Samlad bedömning

Hogstorps skola har goda rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd och skolan bedriver ett systematiskt arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. De elever som inspektörerna möter uppger att de känner sig trygga i sin skola och att mobbning och annan kränkande behandling inte är vanligt förekommande. Skolans likabehandlingsplan måste emellertid förbättras.

Skolan måste också förbättra uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling, då inspektionen visar att skolan saknar system för att följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i läroplanen och i kursplanerna. Vidare bör skolan arbeta med att utveckla elevernas kännedom om målen för utbildningen för att på så sätt öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning.

I skolans kvalitetsredovisning redovisas, i enlighet med bestämmelserna, verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten för att nå uppsatta mål inom flera väsentliga områden. Det saknas emellertid en redovisning och analys av måluppfyllelsen i andra ämnen än engelska, matematik och svenska vilket gör att skolan inte har en samlad bild av kunskapsresultaten.

Det finns också brister i tillgång till utbildning när det gäller elevens val, ämnet hem- och konsumentkunskap och svenska som andra språk.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94).

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Elevens val anordnas inte i enlighet med bestämmelserna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör i högre utsträckning arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen och för respektive ämne.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning.

Kunskaper

Utifrån intervjuer och gjorda verksamhetsbesök är det inspektörernas bedömning att barnen i förskoleklassen ges möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång. Förskoleklasslärarna berättar att de betonar förskolepedagogiken och att barnen får möjlighet att lära genom lek. Skolans läsutvecklingsprojekt, god läsutveckling, har bland annat som syfte att skapa en röd tråd i lärandet från förskoleklassen och upp till årskurs 6. I förskoleklassen arbetar lärarna strukturerat med att utveckla barnens språkliga medvetenhet. Vid inspektörernas besök tränar eleverna på rimord. Genom samverkan med årskurs 1 får de inskolning inför skolstarten.

Elevernas kunskapsutveckling följs upp genom diagnostiskt material, tester, läxförhör m.m. I engelska, matematik och svenska följs elevernas kunskapsutveckling med hjälp av de nationella ämnesproven i årskurs 5. I skolan finns egna bearbetningar av de nationella kursplanerna i engelska, matematik, svenska, idrott och slöjd. I skolans kvalitetsredovisning redovisas bland annat måluppfyllelsen i ämnena engelska, matematik och svenska för elever i årskurs 5. I skolans kvalitetsredovisning för år 2006/07 redovisas måluppfyllelsen i dessa ämnen. Endast fem elever gick i årskurs 5 läsåret 2006/07 och med tanke på att antalet elever som genomför proven vid skolan varierar från år till år är det svårt att dra några slutsatser av redovisade resultat. Med få elever i klasserna blir det väldigt utslagsgivande i statistiken även om endast någon enstaka elev inte bedöms nått målen för något ämne. Av kommunens sammanställning av de nationella provresultaten i årskurs 5 framgår att år 2006 uppnådde 96 procent av eleverna i Hogstorps skola målen i engelska, 92 procent målen i matematik och 92 procent målen i svenska, vilket är över snittet i kommunen. Detta läsår genomförde 26 elever proven. Av analysen i skolans kvalitetsredovisning framgår att stor vikt kommer att läggas på att ge eleverna stöd och uppmuntran och att utarbeta åtgärdsprogram så att alla elever kommer att nå målen. Utvärdering av arbetssätt och metoder kommer också att genomföras. Enligt lärarna är det i årskurs 5 inte någon skillnad på pojkarnas och flickornas resultat.

Inspektionen visar emellertid att skolan på ett mer systematiskt sätt bör följa upp, och analysera elevernas kunskapsresultat i skolans övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i läroplanen och i kursplanerna. Inspektörerna bedömer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat måste utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.

I Hogstorps skola utgår skolans arbetsplan från de fyra delarna i kommunens skolplan som berör trygghet och trivsel, lärande i en stödjande kultur, inflytande och ansvar samt miljö. Inspektörerna noterar att målen i arbetsplanen finns uppsatta på flera ställen i skolans lokaler.

Läroplanen föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det innebär att skolan måste delge eleverna målen för utbildningen. Eleverna i Hogstorps skola är enligt inspektörernas bedömning endast i ringa omfattning medvetna om målen för utbildningen och att det finns en läroplan och nationella kursplaner. I ämnena matematik, svenska, engelska, idrott och slöjd har målen gjorts tydliga genom skolans egna konkretiseringar av de nationella målen. Eleverna berättar att de fyller i "matematikstranden" allteftersom de når målen. Vid lektionsbesöken ser inspektörerna emellertid inte att målen är tydliggjorda i det dagliga arbetet. Flera av de elever inspektörerna intervjuar är inte heller medvetna om vilka ämnen som ingår i utbildningen. De känner exempelvis inte till vilka de naturorienterande ämnena är. Inspektörerna bedömer därför att skolan i högre utsträckning bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen och för respektive ämne.

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Eleverna vid Hogstorps skola är medvetna om att de kan och har möjlighet att påverka sin skolsituation. Genom bland annat klassrådets och elevrådets möten finns enligt inspektörernas bedömning en fungerande samverkan kring skolövergripande frågor. Eleverna har exempelvis skrivit ett medborgarförslag till kommunens politiker för att få till stånd en säkrare skolväg.

Läroplanen fastställer också att eleverna ska kunna påverka det dagliga arbetet, ta ansvar för sitt lärande och i takt med stigande ålder och mognad få ökat inflytande över sin skolgång. Skolan ska, enligt läroplanen, eftersträva att varje elev successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. Intervjuer, observationer och samtal visar att elevernas inflytande över innehåll och arbetsformer i den dagliga undervisningen inte är så vanligt förekommande. Lärarna planerar och skriver dagens planering av arbetet på tavlan. Eleverna genomför arbetet och om de inte hinner med blir det läxa. I en av de lägre årskurserna har eleverna en planeringsbok där de har sin planering och där elever, lärare och föräldrar utvärderar veckans arbete. Andra elever har en loggbok där de utvärderar veckans arbete. Som exempel på tillfällen då de varit med och planerat undervisningen nämner eleverna idrott- och hälsa samt bildundervisningen. Eleverna berättar också att de vid arbetet med temat Astrid Lindgren förra läsåret fick vara delaktiga i upplägget vilket de uppskattade och gjorde att de upplevde temaarbetet som lustfyllt.

Inspektörerna bedömer emellertid att elevernas inflytande över den dagliga verksamheten bör utvecklas ytterligare.

I Uddevalla kommun har Barn och utbildningsnämnden beslutat att alla barn och elever från förskolan och upp till gymnasiet ska ha en elevmapp. Denna mapp ska följa eleven genom åren i förskolan och hela skolgången. Den ska innehålla elevens individuella utvecklingsplan och annan dokumentation samt i

förekommande fall exempelvis åtgärdsprogram. I kommunen finns en gemensam mall framtagen som underlag för den individuella utvecklingsplanen.

I Hogstorps skola genomförs utvecklingssamtal en gång per termin och vid utvecklingssamtalet skrivs den individuella utvecklingsplanen. Enligt rektorn och lärarna har skolan upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Vid intervjuer framkommer att eleverna i viss utsträckning är medvetna om vilka mål de skrivit i sin plan och att de får en kopia av utvecklingsplanen med hem. Utvecklingsplanen tar huvudsakligen upp ämnena svenska, matematik och engelska samt den sociala utvecklingen. Inspektörerna vill i sammanhanget hänvisa till vad som sägs ovan om att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling måste utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.

I skolområdet Herrestad–Centrala finns en övergripande elevvårdsplan och ett elevhälsoteam med olika kompetenser. Dessa är fördelade på de olika skolorna och utgör ett mindre team i varje skola. I Hogstorps skola består elevhälsoteamet av skolsköterska, kurator, specialpedagog och speciallärare. I skolan finns rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. Åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av särskilt stöd. Skolans elevhälsoteam framhåller att de tycker de har god kontroll över läget i skolan, god samverkan med rektorn samt en bra dokumentation.

I kommunen finns en central utvecklingsenhet, som erbjuder psykologisk och pedagogisk kompetens som vid behov kan göra utredningar. Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd.

Normer och värden

Vid inspektörernas besök råder överlag en god stämning i klassrum och korridorer. De elever som inspektörerna möter uppger att de känner sig trygga i sin skola och att mobbning och annan kränkande behandling inte är vanligt förekommande. Någon av de yngre eleverna berättar om viss oro att de äldre eleverna ska retas men att detta inte sker så ofta och att lärarna tar tag i problemen direkt när de uppstår. Av intervjuerna framgår att de äldre eleverna är medvetna om vikten av att vara goda förebilder för de yngre eleverna. Även personalen ger bilden av en trygg miljö där åtgärder sätts in när det finns tendenser till problem av olika slag. Enligt föräldrar och elever är det en fördel att skolan är liten och att alla blir sedda. I skolan finns en tydlig plan över skolans värdegrundsarbete och de elever inspektörerna samtalar med känner väl till skolans ordningsregler. I skolan finns exempelvis trygghetsgrupp, fadderverksamhet och kamratstödare som åtgärder i det förebyggande värdegrundsarbetet. Eleverna är väl medvetna om kamratstödjarnas roll. Kamratstödjarna träffas regelbundet tillsammans med ansvarig fritidspedagog för stöd och utbildning och de har utifrån dessa träffar en mapp med underlag för arbetet med värdegrunden i klassen.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i

varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

I området Herrestad-Centrala har ett gemensamt underlag tagits fram som stöd vid framtagandet av likabehandlingsplanen i respektive skola. Inspektörerna bedömer att Hogstorps skolas likabehandlingsplan inte helt uppfyller lagens krav. Planen ska exempelvis utgå från en kartläggning av skolans behov och förutsättningar och denna kartläggning ska utgöra grunden för de insatser och åtgärder som skall vidtas under året. Vidare ska planen innefatta de olika diskrimineringsgrunderna. Perspektivet då vuxen kränker elev bör också ingå i planen. De elever inspektörerna träffar är inte medvetna om att det finns en likabehandlingsplan vid skolan. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller lagens krav. Se också vidare i den för kommunen övergripande rapporten.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning, Kvalitetsarbete

I Uddevalla kommun finns vid inspektionstillfället tre geografiska områden med förskola och grundskola. För varje område finns det en områdeschef som är chef för samtliga rektorer i såväl förskoleverksamheten och skolbarnomsorgen som skolan i området. Områdeschefen och skolledarna inom området utgör en ledningsgrupp och träffas regelbundet för att diskutera och planera exempelvis ekonomin, kompetensutveckling och gemensamma utvecklingsfrågor. Genom områdeschefen får rektorerna information från förvaltningschefen.

Staten har tilldelat rektorn en nyckelfunktion för utbildningens planering, genomförande och resultat. Rektorn ska vara pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal och ha det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Rektorn har det övergripande ledningsansvaret för skolans verksamhet och ekonomi. Vid Hogstorps skola finns det en rektor. Rektorn har gått den statliga rektorsutbildningen. Enligt personalen är rektorn en tydlig ledare och väl insatt i verksamheten trots att hon inte har mycket tid att vara ute i verksamheten.

Skolan har ett i flera avseenden systematiskt kvalitetsarbete. Som ett led i uppföljningen och utvärderingen har skolan upprättat en skriftlig verksamhetsberättelse med kvalitetsredovisning. Den innehåller en kvalitetsredovisning för vardera skolan, fritidshemmet, förskolorna i området samt för familjedaghemmen.

I skolans kvalitetsredovisning redovisas, i enlighet med bestämmelserna, verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten för att nå uppsatta mål inom flera väsentliga områden.

Kvalitetsredovisningen är uppbyggd enligt en gemensam mall i kommunen med de fyra områdena från skolplanen, trygghet och trivsel, lärande i en stödjande kultur, inflytande och ansvar samt miljö med underrubrikerna, mål, har gjort, har lärt och åtgärder för utveckling. Personalen vid Hogstorps skola utvärderar

gemensamt verksamheten regelbundet och sammanfattar till kvalitetsredovisningen. De ser arbetet med kvalitetsredovisningen som ett viktigt redskap för att följa upp verksamheten. De tycker emellertid att de kan bli bättre på att analysera resultaten. Detta är också inspektörernas mening. De analyser och resonemang kring hur skolan ska arbeta för vidare ökad måluppfyllelse bör bli tydligare. Det saknas också en redovisning och analys av måluppfyllelsen i andra ämnen än engelska, matematik och svenska vilket gör att skolan inte har en samlad bild av kunskapsresultaten. Inspektörerna vill också påminna om 3 a § förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. som anger att uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte helt uppfyller förordningens krav. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Tillgång till likvärdig utbildning

Samtliga lärare i skolan är enligt rektorn utbildade lärare och undervisar i huvudsak i det de är utbildade för.

Eleverna har tre olika valmöjligheter vid elevens val vilka delvis växlar mellan terminerna. Slöjd och idrott är de vanligaste alternativen att välja mellan. Inspektörerna bedömer att eleverna inte i tillräcklig utsträckning erbjuds ett allsidigt urval av ämnen vid elevens val.

De fem elever som under förra läsåret gick i årskurs 5 fick sin undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap delvis genom undervisning inom olika temaområden. Resten av undervisningen inom ämnet är tänkt att eleverna ska få tillsammans med detta läsårs femmor. Inspektörerna vill påpeka vikten av att eleverna ska ges möjlighet att nå samtliga mål inom ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs fem.

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det finns elever som behöver sådan undervisning. Svenska som andraspråk är ett eget ämne och undervisningen ska planeras och bedömas utifrån denna kursplan.

I Hogstorps skola går få elever som är behov av svenska som andra språk. Svenska som andra språk ges emellertid som stöd inom ämnet svenska. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk vid Hogstorps skola ges som stöd och inte som eget ämne.

På grund av trångboddhet är skolans bibliotek lokal för förskoleklassen. Böckerna är uppdelade på olika ställen i skolan och eleverna ges också möjlighet att låna av bokbussen var fjortonde dag.

Datum	Ort
2008-05-08	Göteborg

Eva Wallentin
Mats Aronsson